

RAADSVOORSTEL

Raadsvergadering d.d.: 12 december 2017

Voorstelnummer: 17- 00662

Portefeuillehouder: A. Logemann

Voorstel tot: Zienswijze op voorgenoemen besluit AB Presikhaaf Bedrijven inzake overdracht bedrijfsactiviteiten van PHB aan Scalabor

Datum behandeling in B&W: 28 november 2017

Aan de Raad

Voorstel

1. Kennisnemen van het voornemen van het Algemeen Bestuur van de Gemeenschappelijke Regeling Werkvoorziening Gelderland Midden (Presikhaaf Bedrijven) d.d. 25-10-2017 om de bedrijfsactiviteiten van het huidige Presikhaaf Bedrijven over te dragen aan Scalabor.
2. Vaststellen dat de onderhandelingen tussen Presikhaaf Bedrijven en Scalabor hebben geleid tot een evenwichtig resultaat dat invulling geeft aan de vooraf gestelde doelen en uitgangspunten
3. Vaststellen dat het ontwerpbedrijfsplan Scalabor vertrouwen geeft in de toekomstbestendigheid van Scalabor
4. De zienswijze van de gemeenteraad van Rozendaal over het voorgenoemen besluit van het bestuur van Presikhaaf Bedrijven overbrengen aan dit bestuur.

Inleiding

Op 12 juli 2017 heeft het Algemeen Bestuur (AB) van Presikhaaf Bedrijven (PHB) besloten om de overdracht van bedrijfsactiviteiten van het huidige PHB aan Scalabor (voorheen Werkbedrijf Arnhem) voor te bereiden en de onderhandelingen over de voorwaarden van overdracht te starten. Het AB nam dit besluit op basis van het voornemen van de tien bij GR PHB aangesloten gemeenten, inclusief de onze, om de bedrijfsactiviteiten voor de SW-werknemers bij het bedrijf i.o. onder te brengen. Wij hebben uw raad hierover op 4 juli geïnformeerd met een Memo.

De onderhandelingen tussen PHB en Scalabor zijn begin oktober afgerond. Tijdens de bestuursvergadering van 25 oktober 2017 heeft het AB van PHB, op basis van een toelichting op het onderhandelingsresultaat, ingestemd met de voorgenoemen overdracht van de bedrijfsactiviteiten en de daarmee samenhangende activa en contracten van PHB aan Scalabor.

* De brief hierover is bijgevoegd (*bijlage 1).

De onderliggende documenten, inclusief het voorstel waar het AB PHB op 25 oktober mee heeft ingestemd, zijn op de gebruikelijke wijze voor u ter inzage gelegd (*Document 1 met bijlagen 1.1 t/m 1.4). Met dit voorstel wordt uw raad in de gelegenheid gesteld uw gevoelens over het voornemen van het AB PHB kenbaar te maken.

Met dit voorstel beogen wij:

1. Uw raad inzicht te geven in de onderbouwing van het voorgenomen besluit van het AB PHB om de bedrijfsactiviteiten en de daarmee samenhangende activa en contracten van PHB over te dragen aan Scalabor BV.
2. Uw raad inzicht te geven in de financiële consequenties van het voorgenomen besluit voor de GR PHB in het algemeen en voor onze gemeente in het bijzonder.
3. Uw raad de gelegenheid te geven om uw zienswijze uit te spreken over het voorgenomen besluit, opdat wij deze zienswijze kunnen overbrengen aan het bestuur van GR PHB.

Positieve benadering

Wij hebben een positieve benadering ten opzichte van het voorgenomen besluit van het bestuur van PHB. Wij adviseren positief over de overgang van de bedrijfsactiviteiten van GR PHB naar Scalabor.

* Onze overwegingen worden bij "Argumenten" toegelicht en nader onderbouwd in bijlage 2 bij dit raadsvoorstel. Voor een verdere verdieping: zie het ter inzage gelegde Document 1.

Wij adviseren positief om de volgende redenen:

1. Er zijn goede afspraken gemaakt over de overdracht van de bedrijfsactiviteiten.
2. Er ligt een evenwichtig onderhandelingsresultaat tussen PHB en Scalabor
3. Het ontwerp-bedrijfsplan van Scalabor BV biedt vertrouwen.

Het ontwerp-bedrijfsplan van Scalabor is op de gebruikelijke wijze voor u ter inzage gelegd (*Document 2). U kunt dit Document desgewenst digitaal ontvangen.

4. Onze gemeente wordt door de gekozen oplossing "ontzorgd". Er is sprake van eenmalige frictiekosten, daarna zijn de uitgaven voorspelbaar en draagt de gemeente geen exploitatierisico meer. * Voor een toelichting op de frictiekosten: zie bijlage 3 en de financiële paragraaf.

Behalve argumenten vóór, zijn er ook kanttekeningen te plaatsen bij het voorgenomen besluit:

1. Er is sprake van risico's.
 2. Met de beslissing om de bedrijfsactiviteiten voor SW-medewerkers over te dragen aan Scalabor, is de dienstverlening voor de overige inwoners met een arbeidsbeperking nog niet belegd.
- Ook deze beide punten worden toegelicht bij "Argumenten".

Informatie bij dit raadsvoorstel

*** Bijlagen:**

1. Brief van J.H. Janssen, algemeen directeur Presikhaaf Bedrijven d.d. 25 oktober over de Transitie PHB

2. Toelichting op dit raadsvoorstel

3. Berekening frictiekosten

*** Documenten ter inzage:**

1. Vergaderstukken voor het AB van PHB d.d. 25 oktober 2017: 1. Uitkomst onderhandelingen inclusief reactie expertgroep (1.1.), concept-overeenkomst (1.2.) voorblad ontwerp bedrijfsplan (1.3 dit document ligt separaat ter inzage als Document 2) en een gewijzigde begroting (1.4))

2. Het ontwerpbedrijfsplan van Scalabor met andere relevante documenten betreffende Scalabor.

Argumenten

Argumenten voor een positieve benadering

1. *Goede afspraken over de overdracht van de bedrijfsactiviteiten*

Er is, onder voorbehoud van goedkeuring door het bestuur van PHB, overeenstemming bereikt over de voorwaarden van overdracht van de bedrijfsactiviteiten van PHB aan Scalabor.

In de onderhandelingen hierover tussen PHB en Scalabor zijn over de volgende onderwerpen afspraken gemaakt:

1. De voorwaarden waaronder de werksoorten, activiteiten en detacheringen van SW-medewerkers bij derden, overgaan naar Scalabor.
2. De voorwaarden waaronder de detacheringen van SW-medewerkers naar Scalabor gaan plaatsvinden.
3. De overdracht van activa en passiva.
4. De overdracht van huurcontracten.
5. De overdracht van de overige contracten.
6. De overdracht van personeel.

* Voor een toelichting op deze afspraken: zie bijlage 2 en Document 1 (ter inzage).

2. Evenwichtig onderhandelingsresultaat

Het onderhandelingsresultaat tussen PHB en Scalabor moet een goede basis leggen voor de gewenste transitie en transformatie van de huidige traditionele sociale werkvoorziening PHB tot het nieuwe arbeidsontwikkelbedrijf Scalabor.

Door de keuze voor Scalabor als opvolger van de bedrijfsactiviteiten van PHB ontstaan naar onze mening de beste perspectieven op invulling van de eerder gestelde doelen en uitgangspunten (* zie bijlage 2). Daarnaast was voor de gemeente Arnhem, als vooralsnog enige eigenaar van Scalabor, een belangrijk uitgangspunt, dat Scalabor de doorstart en beoogde transformatie van sociale werkvoorziening naar arbeidsontwikkelbedrijf, zoveel mogelijk op basis van een "schone lei" zou kunnen vormgeven en uitvoeren.

Wij zijn van mening dat, gegeven een aantal voorbehouden, er een balans is tussen enerzijds de kosten en risico's die achterblijven bij PHB en anderzijds de verplichtingen en risico's bij Scalabor.

3. Het ontwerp-bedrijfsplan van Scalabor biedt vertrouwen

Naar onze mening geeft het ontwerpbedrijfsplan van Scalabor (* Document 2 ter inzage) adequaat invulling aan de gemeentelijke wensen in het algemeen en de beoogde transformaties in het bijzonder:

- Scalabor wordt neergezet als het arbeidsontwikkelbedrijf voor de arbeidsmarktregio Midden Gelderland. Scalabor ondersteunt mensen met een tijdelijke of structurele afstand tot de reguliere arbeidsmarkt in hun arbeidsontwikkeling en het verwerven of behouden van passend werk (werknemen naar vermogen). Scalabor ontzorgt werkgevers bij de invulling van hun maatschappelijke verantwoordelijkheid om tot een meer inclusieve arbeidsmarkt te komen (werkgeven naar vermogen).
- Scalabor verricht zijn werkzaamheden in samenwerking met en afstemming op de inspanningen van o.a. de sociale diensten van gemeenten, het Centrum voor Activerend Werkin Arnhem en het Werkgeversservicepunt (WSP). De inzet is om vanuit deze samenwerkingsbasis het netwerk van allianties met doelgroeppartners (zorg- en onderwijsinstellingen) en werkpartners ((sociale) werkgevers en opdrachtgevers) uit te bouwen en uit te diepen.
- Daarbij laat Scalabor een resultaatverbetering zien. Het eerst jaar is er een beperkt tekort voorzien. In de daarop volgende jaren is er sprake van een toenemend positief rendement. Dit door (a) verbetering in de tarieven bij detacheringen en opdrachten, (b) verbetering van de portfolio, (c) het plaatsen van SW-medewerkers op andere/ beter renderende werksoorten, (d) verbeteringen in de bedrijfsvoering en (e) het aanbieden van nieuwe arbeidsontwikkeltrajecten.

4. De gemeente wordt ontzorgd

Momenteel dragen gemeenten op vier manieren bij aan een sluitende begroting van PHB:

- a. een bijdrage voor de loonkosten van SW-medewerkers;
- b. een bijdrage voor de begeleiding van SW-medewerkers in het algemeen en voor SW-medewerkers met de laagste loonwaarde (zgn. Module 8 *) in het bijzonder.
(* Module 8: dit betreft SW-werknemers met een geringe verdien capaciteit. Rozendaal kent geen SW-medewerkers in deze groep.)
- c. een bijdrage voor de instandhouding van werkplekken;
- d. en een bijdrage voor de opbouw van het weerstandsvermogen.

In de nieuwe situatie, vanaf 2018, betalen gemeenten aan de (nieuwe) GR PHB de loonkosten van de medewerkers met een SW-aanstelling met een opslag van € 750 per AJ (= Arbeidsjaar SW), ter dekking van de kosten van het werkgeverschap (salarisadministratie, basis-HRM enz.).

Omdat de SW-medewerkers om niet bij Scalabor worden gedetacheerd, kan Scalabor de kosten voor (b) de begeleiding van de SW-medewerkers, (c) de instandhouding van werkplekken en (d) de opbouw van het weerstandsvermogen met ingang van 2018 uit de exploitatie dekken. Gemeenten dragen daarmee dus geen exploitatierisico's meer. Het exploitatierisico wordt gedragen door de eigenaar(s) van Scalabor; vooralsnog is dat alleen de gemeente Arnhem.

Kanttelingen bij het voorstel

1. Risico's

Bij de ontwikkeling van een ontwerp- naar een definitief bedrijfsplan van Scalabor zijn enkele kanttekeningen te plaatsen. Het definitieve bedrijfsplan wordt begin december door het Arnhemse college behandeld en komt daarna ook beschikbaar voor de regiogemeenten.

Bij de kanttekeningen bij het bedrijfsplan van Scalabor gaat het om risico's en onzekerheden die samenhangen met de complexe situatie.

1. Het ontwerpbedrijfsplan is gebaseerd op het scenario waarbij alle gemeenten uit de huidige GR PHB besluiten om SW-diensten af te nemen van Scalabor. Indien één of meer gemeenten hier alsnog niet toe besluiten, heeft dit direct effect op de exploitatie van Scalabor en mogelijk ook op de openingsbalans. Als deze situatie zich voordoet, is een wijziging van het bedrijfsplan inclusief financiële doorrekening noodzakelijk. PHB en Scalabor hebben afgesproken, dat ze dan opnieuw gaan onderhandelen.

2. Het ontwerpbedrijfsplan is opgesteld voordat er een definitief onderhandelingsresultaat lag, voordat de uitkomsten uit het Due Diligence onderzoek (*) bekend waren en voordat er zicht was op de uiteindelijke personele plaatsing, met andere woorden: op de geschiktheid van de reguliere werknemers. Deze informatie zal de komende periode bekend worden en dan wordt het bedrijfsplan verder aangescherpt, inclusief financiële doorrekening. (* Toelichting "Due diligence". De Engelse term *due diligence* betekent letterlijk "gepaste zorgvuldigheid". Een *due-diligence* onderzoek richt zich op het vaststellen van de juistheid van de aan de koper gepresenteerde informatie en het in beeld brengen van risico's en kansen van de over te nemen onderneming. Bron: Wikipedia.)

3. In de voorbereidingen naar het ontwerpbedrijfsplan is een risico-analyse opgesteld en zijn risico-eigenaren en beheersmaatregelen benoemd. Deze analyse wordt voorzien van een update vóór het vaststellen van het definitieve bedrijfsplan.

Naast deze algemene risico-analyse zijn ook de juridische en fiscale risico's in beeld gebracht en is een eerste analyse gemaakt van mogelijke beheersmaatregelen. De komende tijd wordt hier nog een verdiepingsslag gemaakt, inclusief keuze van bijv. risico accepteren of afzwakken.

2. Er zijn nog afspraken nodig voor overige inwoners met een arbeidsbeperking

Uitgaande van een positief besluit van het bestuur van PHB is voor de toekomst nog het volgende van belang. De WSW-medewerkers zijn niet de enige inwoners met een arbeidsbeperking.

Wij hebben te maken met een nieuwe instroom vanuit de Participatiewet. Voor Arnhem is Scalabor niet alleen een instrument voor de uitvoering van de WSW maar ook voor de nieuwe instroom vanuit de Participatiewet. De andere gemeenten kiezen hier vooralsnog niet voor.

Onze gemeente zal hier, in het belang van een goede dienstverlening voor uitkeringsgerechtigden met een afstand tot de arbeidsmarkt, nog afspraken over moeten maken. Deze afspraken zijn vooral van belang voor diegenen die behoefte hebben aan een arbeidsontwikkelingstraject of aan een beschutte werkplek. De WSW is immers vanaf 2015 afgesloten voor nieuwe instroom, terwijl er nog steeds mensen op de arbeidsmarkt instromen die anders voor een SW-plaats in aanmerking waren gekomen. Het aanbod van Scalabor geldt, zoals te lezen in het ontwerpbedrijfsplan, ook voor deze nieuwe instroom. De organisatie biedt hiervoor dienstverlening aan in de vorm van DVO's (Dienstverleningsovereenkomsten). Scalabor is hierbij niet de enige aanbieder.

Financiële gevolgen

De financiële consequenties van dit voorstel zijn tweeledig:

1. Er zijn persoonsgerelateerde kosten: voor dienstverlening ten behoeve van SW-medewerkers.
2. Daarnaast is er sprake van frictiekosten.

Beide worden hierna toegelicht.

Ad 1) Persoonsgerelateerde kosten

Zoals hiervoor aangegeven (blz. 4) is het uitgangspunt bij de persoonsgerelateerde kosten, dat GR PHB de SW-medewerkers vooralsnog voor een periode van vijf jaar, tegen een nultarief aan Scalabor detacheert. Hiervan afgeleid, betalen de gemeenten géén vergoeding aan Scalabor voor de arbeidstoeleidings- en begeleidingsdiensten voor deze medewerkers (*). De gemeenten betalen vanaf 2018 alleen de loonkosten van de SW-medewerkers plus een vast bedrag per persoon voor personeelszaken. Het gaat hierbij (2018) om gemiddeld € 29.250,- per SW-werknemer. Dit bedrag is als volgt opgebouwd: € 28.500 als loonkosten en € 750,- voor de uitvoering van personeelszaken.

() Zoals ook al toegelicht op blz. 4, geldt dit niet voor de groep SW-medewerkers met de laagste loonwaarden, die tot de zogenaamde Module 8 behoren. Voor deze SW-medewerkers betalen gemeenten tot en met 31 december 2020 een jaarlijkse vergoeding aan Scalabor van € 4.700 per medewerker. Deze situatie is overigens niet van toepassing op onze gemeente.)*

Persoonsgerelateerde kosten: vertaling naar Rozendaal:

Uitgaven: als gemeentelijke bijdrage wordt uitgegaan van gemiddeld € 29.250,- per SW-werknemer.

In onze gemeente gaat het om één inwoner. De kosten kunnen worden betaald uit Product 6.640.10/4.38.319 Sociale werkvoorziening/Doorbetaling subsidie Presikhaaf.

Hiervoor is € 30.000,- opgenomen in de Begroting 2018.

Ad 2) Frictiekosten

Er is sprake van een mismatch tussen (a) het aanbod van het latende PHB en (b) de behoeften van het overnemende Scalabor. Deze mismatch heeft geleid tot onderstaande frictiekostenvertaling aan de zijde van PHB. En dus van de deelnemende gemeenten:

	Geraamde frictie PHB dd mei 2017	Geraamde maximale frictie PHB dd okt 2017	Vershil
Vastgoed	€ 2.000.000	€ 522.000	€ 1.478.000
Financiering	€ 2.500.000	€ 2.330.000	€ 170.000
Afkoop uitkomst DD*	-	€ 250.000	- € 250.000
Overige posten**	-	€ 650.000	- € 650.000
Personeel/ boventalligheid***	€ 5.537.234	€ 6.900.000	- € 1.362.766
Personele/ compensatie hogere schalen****	-	€ 1.900.000	- € 1.900.000
Totaal	€ 10.037.234	€ 12.552.000	- € 2.514.766

* indien het Due-Diligence onderzoek nog risico's uitwijst waar Scalabor compensatie voor wil.

** kosten 'functiehuis en selectie' en kosten 'afkoop verlofuren regulier personeel'.

*** 30 fte boventallig en voor 20 fte 'bij/ omscholingsruzugzak'.

**** 5 jaar compensatie € 380.000 per jaar.

Voor PHB zijn de frictiekosten naar verwachting dus hoger dan geraamd ten tijde van de initiële businesscase in mei 2017. Dit komt vooral doordat de personele frictiekosten ten gevolge van een kwalitatieve mismatch hoger zijn dan vooraf werd aangenomen.

Daar staat tegenover dat Scalabor (a) extra kosten neemt voor de huur van additionele ruimte ten gevolge van de onlangs overeengekomen vervreemding van vastgoed door PHB en (b) extra risico's neemt met de afspraak om de naar verwachting 20 fte regulier personeel, dat in potentie geschikt te maken is voor een positie bij Scalabor, tegen één jaarsalaris over te nemen en bij of om te scholen. Kortom: meer frictiekosten aan de zijde van PHB, maar ook minder "clean sheet" aan de zijde van Scalabor.

NB In 2018 zijn gemeenten voor wat betreft het werkgeverschap van SW-medewerkers ca. € 472.000 duurder uit dan in 2017. Hierbij geldt echter nadrukkelijk de opmerking dat (1) dit verschil de komende jaren, met het verloop van SW-medewerkers, zal dalen en (2) drie gemeentelijke bijdragen, te weten (b) voor de algemene begeleiding van SW-medewerkers, (c) voor de instandhouding van werkplekken en (d) voor de opbouw van het weerstandsvermogen vervallen. (Zie blz. 3 van dit raadsvoorstel bij "4. De gemeente wordt ontzorgd").

Frictiekosten: vertaling naar Rozendaal

Bovengenoemd bedrag aan maximale frictiekosten ad € 12.552.000 wordt verrekend. Op basis van het 3^e kwartaalbericht van PHB resteert er per saldo een vordering op de gemeenten van € 10.472.000. Dit bedrag wordt naar rato van het deelnamepercentage verdeeld over de gemeenten. Voor Rozendaal (0,08%) betekent dit een bijdrage van € 8.000,00 (* zie bijlage 3).

Dekking kan plaatsvinden uit Product 640.10/43.300 Bijdrage tekort Presikhaaf. Hiervoor is € 11.000,- opgenomen in de Begroting 2018. Dit budget biedt dus voldoende ruimte.

Dekkingsplan

N.v.t.

Burgemeester en wethouders van Rozendaal,

de secretaris

W.G. Pieterse-Pook

de burgemeester

drs. J.H. Klein Molekamp